

Bilaga 3. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GÄLE NATURSKOG, ÖSTERSUNDS KOMMUN

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Områdesbeskrivning
 - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
 - 2.4 Bevarandevärden för friluftsliv
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Uppföljning
 - 7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
8. Renhållning
9. Utmärkning av naturreservatets gräns
10. Tillsyn
11. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat från kommande basinventering och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED NATURRESERVATET OCH NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Syftet med naturreservatet Gäle är att på landskapsnivå bevara den värdefulla livsmiljön barrnaturskog samt de typiska växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för denna livsmiljö i gynnsamt tillstånd. Med detta avses att det finns och kommer att fortsätta finnas en tillräcklig stor livsmiljö för att arternas populationer skall bibehållas på lång sikt, speciellt med avseende på de enligt EU:s fågeldirektiv utpekade arterna järpe, spillkråka och tretåig hackspett.

Även andra för området förekommande typiska arter och livsmiljöer som är lämpliga indikatorer på reservatets bevarandestatus skall inom ramen för naturliga processer och successioner bibehållas. I området är för närvarande 17 rödlistade arter hittills funna. Livsmiljöerna för samtliga dessa arter skall ha gynnsamt tillstånd. Samtliga funna arter är kopplade till död ved i olika former. Strukturer som död ved men även gamla och döende träd

skall därför med en viss mängd kontinuerligt förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Gäle naturskog
Objektnummer	1618 (Reg-Dos)
Skyddsform	Naturreservat
Län	Jämtland
Kommun	Östersund
Församling	Näs
Vägartan	183 Hackås
Fastigheter	Gäle 1:13
Areal	13 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper (ha); Skogsmark Västlig taiga (9010) Naturlig gammal granskog Naturlig gammal barrblandskog	 13 ha 9 ha 5 ha
Prioriterade bevarandevärden; Markslag Naturtyper Strukturer Växt och djursamhällen Arter (17 rödlistade) Friluftsliv	 Skog Västlig taiga (13 hektar) Död ved, grova lövträd Spillkråka, järpe, tretåig hackspett rosa skärelav, isabellporing Upplevelse

2.2 Områdesbeskrivning

Området är beläget ca 3.5 km ost om sjön Näkten, ca 10.5 km sydost om Fåker i Östersunds kommun och i Jämtlands län. Området karaktäriseras av en centralt belägen moränrygg med barrblandskog och som i sina omgivande sluttningar domineras av gran. Bergrunden består av Revsundsgranit och jordarterna domineras av sandig-moig morän. Höjdnivåerna för högsta och lägsta punkt sträcker sig mellan 387 respektive 370 möh. Det omgivande skogslandskapet är hårt brukat och det aktuella objektet omgärdas till största delen av ett lapptäcke med yngre skog och föryngringar av varierande ålder. I omgivningen finns ett flertal objekt som identifierats av skogsvårdsstyrelsen och ett av dessa har nyligen biotopskyddats.

Där granen dominerar är det i allmänhet vanligt med frisk blåbärsristyp och i höjdlägena även torr ristyp med ett växttäcke som varierar med blåbär, lingon och olika varianter av renlav.

På moränryggens höjdläge i områdets centrala del dominerar tall men med god underväxt av gran. Åldersspridningen av tall är god med de äldsta i 300-års åldern och ned till unga träd i 15-20 års åldern, dock dominerar tall i åldersklasserna 80-100 år. Andelen äldre tall är låg och dessa når ej över 40 cm i brösthöjdsdiameter. Sammantaget är förekomsten av död ved av gran

sparsamt-måttlig, men mindre värdekärnor med rikliga koncentrationer av gran finns speciellt i områdets norra och nordvästra delar. Liggande död ved av gran är dock vanligare än stående sådan och dessa lågor är av det klenare slaget, högst 30 cm i diameter, flertalet dock betydligt klenare. Rikligast med död ved finns i en mindre svacka i ett parti norr om objektets högsta läge. Här finns både stående och liggande död ved av gran, men även liggande asp och sälg i sena nedbrytningsstadier. Den döda veden av tall utgörs av enstaka torrakor och högstubbar. Den levande äldre granen är förhållandevis grov och enstaka granindivider har uppnått brösthöjdsdiametrar runt 70 cm. Fläckvis förekommer tät, klen granskog där självgallringen är långt framskriden. Påtaglig förekomst av sådan ung ock klen gran finns i områdets nordvästra del. ÖSI-data anger ett virkesförråd på 200m³/ha.

Objektets nordligaste del domineras uteslutande av flerskiktad och olikåldrig äldre gran med ett måttligt inslag av levande asp och sälg, men även en och annan reslig björk förekommer. Sammantaget är lövandelen trots allt låg och når ej över 5 procent av befintligt virkesförråd. Områdets nordöstra del avviker något från övrig skog och utgörs till större delen av ett glest skogbevuxet fuktstråk med gran som är rikligt draperade med hänglav. Här och var finns enstaka tallar i 120-års åldern. Växttäckets i detta fuktstråk varierar med vitmossor, skogsfräken, hjortron och blåbär med inslag av lågörter som ekbräken och skogsnäva. Här finns även sparsamt-måttligt med lunglavsklädda äldre aspar och sälgar. Växttäckets i områdets övriga partier utgörs dock av blåbärsristyp.

Spår efter bränder är ovanliga i området men en och annan tall med nästan övervallad brandskadad stam finns. Karaktärsart med avseende på lavar är rosa skärelev *Schismatomma pericleum* som finns på ett flertal av områdets äldre sälgar och björkar.

Områdets allra sydligaste del utgörs av en smal zon sumpskog med riklig förekomst av ung björk och klen gran. Vanliga arter i fältskiktet är olika videbuskar, kabbleka, skogsfräken, skogsnäva samt en och annan nordisk stormhatt.

2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Även om området är i minsta laget hyser skogen inte bara arter förtecknade i EU:s artdirektiv utan även ett för livsmiljön stort antal andra skyddsvärda typiska arter. Enligt den svenska rödlistan och som nämns nedan finns merparten av dessa arter bland kategorierna sårbara och missgynnade lavar och vedsvampar vars biotopkrav återfinns i gamla granskogar med inslag av gamla grova lövträd och rikligt med död ved.

Totalt har 17 rödlistade arter hittats i området fördelade på kategorierna sårbar och missgynnad. Ytterligare 22 arter förekommer under kategorierna mindre allmänna, sällsynta och signalarter. Sammanlagt 39 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter.

Områdets naturvärden och skyddsbehov måste även bedömas utifrån dess geografiska belägenhet. Skyddsvärda skogsområden av denna karaktär är uppseendeväckande och svåra att finna i en av skogsbruk annars så starkt påverkad länsdel som Östersunds kommun.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är lättbesökt då skogsbilvägar når nästan ända fram till reservatsgränsen. Skogsmarken är dessutom lättgången och det är relativt lättorienterat då merparten av

omkringliggande skog avviker starkt i utseende. Besökaren kan här uppleva den gamla skogens karaktär och mystik och är man riktigt uppmärksam under våren bör både lavskrikan, spillkråkan och den tretåiga hackspetten höra av sig.

3. Källförteckning

SKS nyckelbiotopsdatabas

Länsstyrelsen Jämtlands län: Fältbesök/kompletterande inventering Göran Eriksson 2001.

Foto: Göran Eriksson

PLANDEL

4. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Naturreservatet består av endast ett skötselområde.

Skötselområde A

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

- Skogen ska vara flerskiktad och olikåldrig.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15 %) av virkesvolymen/ha
- I genomsnitt cirka 20-35 % av den döda veden skall vara stående.

Skötselåtgärder

Inga

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Mål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. Friluftslivets intresse skall dock underordnas intresset att bevara naturkvaliteterna.

Åtgärder

En väl underhållen hänvisningsskylt och informationsskylt med beskrivning av reservatet ska finnas på plats enligt bifogad skötselplankarta.

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Igångsättande av åtgärder (år) avser år efter att reservatet vunnit laga kraft

Åtgärd	Tidpunkt	Var	Prio	Kostnad/Finansiering
Markering av reservatets gränser	År 1		1	20000 (Reservatsanslag)
Informationstavla	År 2	Enligt bifogad skötselplankarta	1	30000 (Reservatsanslag)
Tillsyn	Löpande		2	5000/år

7. UPPFÖLJNING

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och bevarandemål samt för finansiering av verksamheten. Entreprenören ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförs och när de genomförs. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts. Eftersom inga behov av riktade biotopvårdande skötselåtgärder anses föreligga i reservatet krävs ingen uppföljning.

7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Eftersom uppsatta tröskelvärden för gynnsamt tillstånd ligger nära för nuvarande strukturer i reservatet krävs ingen ytterligare uppföljning av bevarandemålen på denna nivå. Möjligtvis kan en framtida basinventering och uppföljning av gynnsamt tillstånd för typiska arter indikera en revidering av nuvarande syfte och skötselplan.

8. RENHÅLLNING

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare.

9. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

10. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

11. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll. Kostnader för biotopvårdande åtgärder redovisas inte i denna skötselplan.